

Õiguskantsler

Lea Danilson-Järg
justiitsminister
Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie nr

Meie 21.07.2022 nr 6-1/221020/2203893

Signe Riisalo
sotsiaalkaitseminister
Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Eestkoste täisealise inimese üle

Lugupeetud ministrid

Pöördun teie poole täisealise inimese eestkoste küsimuses.

[Puuetega inimeste õiguste konventsiooni](#) (PIÕK) artikli 12 kohaselt tunnustavad konventsiooni osalisiirgid, et puuetega inimestel on õigus- ja teovõime kõigis eluvaldkondades teistega võrdsel alustel. Seega ei saa PIÕK artikli 12 järgi puuetega inimeste üle eestkoste seada (PIÕK komitee üldkommentaaris [nr 1](#)). Selle asemel abistavad inimest otsuste tegemisel usaldusväärsed isikud või nende võrgustik. Nii saab puudega inimene ise oma elu puudutavate küsimuste üle otsustada, kuid otsusega kaasnevaid seoseid, tagajärgi jm selgitavad talle abistajad. PIÕK komitee on ka oma üldkommentaaris [nr 6](#) (punkt F) märkinud, et täiskasvanud inimestel on universaalne teovõime ilma igasuguse diskrimineerimisvormita.

Eesti on teinud PIÕK ratifitseerides [deklaratsiooni](#), mille kohaselt Eesti Vabariik tõlgendab konventsiooni artiklit 12 selliselt, et see ei keela pidamast isikut piiratud teovõimega isikuks, kui selline vajadus tuleneb isiku võimetusest oma tegudest aru saada või neid juhtida. Piiratud teovõimega isiku õiguste kitsendamisel lähtub Eesti enda riigisisestest õigusest.

Vaatamata sellele deklaratsioonile on Puuetega Inimeste Õiguste Komitee [2021. a soovitanud](#) (lk 24) Eestil üle vaadata artikkel 12 kohta tehtud deklaratsioon, tagada kõikide puuetega inimeste võrdne tunnustamine seaduse ees ja toetatud otsuste tegemine kõigis eluvaldkondades. Komitee soovib muuta tsiviilseadustiku üldosa seadust, tunnistada eestkostesüsteem kehtetuks ja töötada puuetega inimeste jaoks välja toetatud otsuste süsteem.

Tõsi, ka kehtiva õiguse järgi peab eestkostja määramine olema viimane meede inimese huvide kaitsmiseks (RKTK määrus asjas nr [3-2-1-87-11](#), p 21). Eestkoste ei ole vajalik, kui täisealise huve saab kaitsta volituse andmise ning perekonnaliikmete või muude abiliste kaudu (perekonnaseadus § 202 lg 2). Niisiis võiks põhimõtteliselt ka praegu olla võimalik tagada inimese huvide kaitse eestkostjat määramata – inimest abistavad pereliikmed või muud abilised või ajab inimese asju

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

selleks volitatud isik. Paraku pole praktikas nende muude abinõude kasutamine sageli võimalik. Näiteks pole inimesel piisavalt arusaamisvõimet volikirja andmiseks, enne arusaamisvõime muutusi antud volikiri ei kata kõiki vajalikke olukordi või pole volikirja andmine inimese huvides (nt pole tagatud järelevalve volitatu tegevuse üle, vt täpsemalt ajakiri Juridica 2020/VI).

Arvestades PIÕK-d ja Puuetega Inimeste Õiguste Komitee soovitusi Eestile palun teil õiguskantslerile 15. septembriks 2022 teada anda kas, kuidas ja millal on Eestil kavas teha muudatusi perekonnaseaduse eestkostesüsteemis ja sellega seonduvates teistes õigusaktides.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Olari Koppel
asetäitja-nõunik, õiguskantsleri kantselei direktor
õiguskantsleri ülesannetes